

नो विषमपादेति वचनात् । हे अग्ने ऋतवः ऋतूपलक्षिताः कालविशेषाः ते तव यज्ञं वितन्वतु विस्तारयतु । मासाः चैत्राद्यधिष्ठातारो देवास्ते तव रुविः पुरोडाशादिकं रक्षतु पातु । संवत्सरस्तदधिष्ठाता देवः ते तुभ्यं त्वदर्थं नोऽस्माकं यज्ञं दधातु पुष्पातु नोऽस्माकं प्रजां पुत्रादिकां च परिपातु रक्षतु संवत्सर एव ॥ १४ ॥

उपह्वरे गिरीणां संगमे च नदीनाम् । धिया विप्रोऽअजायत ॥ १५ ॥

सोमदेवत्या गायत्री वत्सदृष्टा । गिरीणां पर्वतानामुपह्वरे निकटे नदीनां गङ्गादीनां च संगमे विप्रो मेधावी सोमः अजायत उत्पन्नः जनेर्लङ् कया धिया बुद्ध्या विप्रादयो मया यज्ञं करिष्यन्तीति विचार्येत्यर्थः ॥ १५ ॥

II. उच्चा ते ज्ञातमन्धसो दिवि सद्भूम्याददे । उग्रं शर्म महि श्रवः ॥ १६ ॥

सोमदेवत्यास्तिस्रो गायत्र्य आमहोयवदृष्टाः । हे सोम ते तव अन्धसोऽन्नाद्रसत्रपात् ज्ञातमुत्पन्नं होमतो ज्ञातमपूर्वम् उच्चा उच्चं गतं दिवि स्वर्गे सत् विद्यमानं भूमिः आददे गृह्णाति भूमिशब्दस्य विसर्गलोपे संधिश्छान्दसः (9.) । किं तत् व्युत्पन्नं भूमिर्गृह्णाति तदाह । उग्रमुत्कृष्टं शर्म सुखं गृह्णपुत्रादिजन्यं महि महत् श्रवः कीर्तिर्धनं वा ॥ अनेन मन्त्रेण पञ्चाङ्गुतिपरिणाम उक्तः । स यथा । कृताङ्गुतिरादौ दिवि गहति ततोऽन्तरिक्षे जलवृषेण ततो भूमावन्नवृषेण ततो नरे रेतोवृषेण ततो योनौ नरवृषेणागत्य तं नरं (10.) धनयशोभ्यां सुखिनं करोतीति भावः ॥ १६ ॥

स न इन्द्राय यज्ञवे वरुणाय मरुद्भ्यः । वरिवोवित्परिस्त्रव ॥ १७ ॥

हे सोम स त्वं नोऽस्माकं परिस्त्रव क्षर रसत्रपो भूत्वाङ्गुतिवमेहीत्यर्थः किमर्थमिन्द्राय वरुणाय मरुद्भ्यश्च इन्द्रादीनां तृप्तये परिस्त्रवेत्यर्थः । कीदृशयिन्द्राय यज्ञवे यष्टुं योग्यो यज्ञ्युस्तस्मै यष्टव्याय इदं त्रयाणां विशेषणम् यज्ञ्युभ्य इति मरुताम् । कीदृशस्त्वं वरिवोवित् वरिवो धनं वेत्ति ज्ञानाति विन्दति लभते वा वरिवोवित् धनस्य ज्ञाता प्रापकश्च ॥ १७ ॥